

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

DEVELOPING A PROGRAM TO ENHANCE ENGLISH TEACHERS' ACTIVE LEARNING MANAGEMENT UNDER THE OFFICE OF MAHASARAKHAM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA 3

นฤมล อวบน้ำ¹, กาญจน์ เรืองมนตรี²

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Naruemol Ouab-ouan¹, Kan Ruangmontree²

Master of Education Program in Educational Administration and Development, Mahasarakham University

Corresponding Author E-mail : naruemolo@yahoo.com

(Received : December 4, 2024; Edit : December 13, 2024; accepted : December 13, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และ 2) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ งานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน จำนวน 267 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNImodified) ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 5 คน จาก 3 สถานศึกษา ที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยความต้องการจำเป็นเรียงตามลำดับได้แก่ 1) การออกแบบการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด 3) การใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม 4) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สำหรับโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ประกอบด้วย 4 โมดูล ประกอบด้วย โมดูลที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้ (40 ชั่วโมง) โมดูลที่ 2 การจัดการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติผ่านกระบวนการทางความคิด (30 ชั่วโมง) โมดูลที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ (20 ชั่วโมง) และโมดูลที่ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (10 ชั่วโมง) รวมระยะเวลา 100 ชั่วโมง โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, การพัฒนาครู, โปรแกรมการเรียนรู้, ภาษาอังกฤษ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the current conditions. and 2) Develop a program to strengthen the active learning management of English teachers. The research is divided into two phases: Phase 1: Current Condition Study; The sample used in the research was teachers. The stratified sampling tools used were questionnaires, statistics were used such as averages, standard deviations, and necessary needs index (PNI modified) Phase 2 developed a program to strengthen proactive learning management by interviewing 5 data providers from 3 educational institutions with best practices. The statistics used include mean and standard deviation.

The results show that the current condition of proactive learning management is moderate. The aspect with the highest average value is measurement and evaluation based on actual conditions. The desirable condition is at the highest level. The necessary needs are in order: 1) learning design, 2) learning management through the thinking process, 3) use and development of media, technology, and innovation, and 4) measurement and evaluation according to actual conditions. The program consists of 4 modules: Module 1: Learning Design (40 hours), Module 2: Learning Management by Practice through Thought Process (30 hours), Module 3: Use and Development of Media, Technology, and Innovation for Learning Management (20 hours), and Module 4: Measurement and Evaluation of Learning Results Based on Actual Conditions (10 hours), for a total period of 100 hours.

Keywords : Active learning management, teacher development, learning program, English language

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลกระทบต่อระบบสังคมในทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสาร กลายเป็นโลกไร้พรมแดน ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปตามกระแส ประเทศไทย จำเป็นต้องมีประชากรที่มีศักยภาพด้านความรู้ เพื่อให้มีความสามารถในการรองรับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ คนไทยในยุคโลกาภิวัตน์ต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นคนที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีความรู้ ความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา ดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับตัวได้อย่างกลมกลืนทั้งในโลกสากลและความเป็นไทย (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552)

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม ความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงานและคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรง ประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข สามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การสื่อสารไร้พรมแดน การเข้าถึงแหล่งข้อมูลสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา ผลกระทบจากยุคโลกาภิวัตน์นี้ ส่งผลให้ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2545) ประเทศไทยจึงมีการปฏิรูปการจัดการศึกษา การปรับโครงสร้างระบบเพื่อมุ่งไปสู่ประสิทธิภาพทางการศึกษาเพื่อมุ่งไปสู่การแข่งขัน ซึ่งได้คำนึงถึงการปรับหลักสูตรและวิธีการสอน เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพ สำหรับยุคใหม่ในอนาคต พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สร้างโอกาสให้คนไทยทุกคนคิดเป็นทำเป็น มีเหตุผล สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และได้กำหนดแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้ไว้ในหมวด 4 มาตรา 24 ระบุว่า ครูควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของนักเรียนให้นักเรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาในยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างต่อเนื่อง

ครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 จึงควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางบรรยายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียนรู้ต่อไปตลอดชีวิต พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงให้ผู้เรียน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีการสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการทำงานเป็นทีม มีการเรียนรู้แบบบูรณาการเนื้อหาสาระระหว่างศาสตร์ต่างๆ เรียนรู้จากการกระทำ มีการสะท้อนความคิดของตนเองกับคนอื่น ๆ

สมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยเฉพาะด้านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสร้างทักษะสำคัญให้ผู้เรียนได้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้พัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม (ศักดิ์ ไขกิจปัญญา, 2548) จะเห็นว่าการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาถือว่าเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างมีระบบและต่อเนื่องเนื่องด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษา ล้วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับผู้เรียน โรงเรียนจะสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลักทางการศึกษานั้นคือคุณภาพของผู้เรียนได้นั้น กระบวนการจัดการเรียนรู้หรือกระบวนการจัดมวประสพการณ์ต่างๆ ที่ผู้เรียนควรได้รับ ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อคุณภาพผู้เรียน

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มีเป้าหมายในการพัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการ สมรรถนะและคุณลักษณะที่ดีที่สมวัยทุกด้าน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม เสริมสร้างจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองที่ดีแก่ผู้เรียน ปฏิรูปการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตระหนักถึงพหุปัญญาของผู้เรียนที่หลากหลาย สร้างความเสมอภาคและโอกาสเข้าถึงการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ (ประกาศคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) จึงทำให้สถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ยุกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และพัฒนาระบบทวิภาคี หรือสหกิจศึกษา เตรียมพร้อมคนที่มีทักษะเข้าสู่ตลาดแรงงาน (สมุน อมรวิวัฒน์, 2550)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้นในการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา ยังคงมีปัญหาและไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะมีเหตุปัจจัยหลายประการคือ การจัดการเรียนรู้อย่างเน้นที่ครูเป็นศูนย์กลาง ครูส่วนมากยังคงเชื่อมั่นและคุ้นเคยอยู่กับการถ่ายทอดความเชี่ยวชาญของตนให้ลูกศิษย์ ครูคือผู้รู้ดีที่สุด และมีอำนาจที่สุดในห้องเรียน (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2542)

นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2566 ด้านที่ 2 คือ ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยจัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้าถึงโอกาสความเสมอภาค และได้รับการพัฒนาสมรรถนะสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ด้านที่ 3 ด้านคุณภาพ 3.2 พัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่เหมาะสมตามช่วงวัย สามารถจัดการตนเอง มีการคิดขั้นสูง มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถจัดระบบและกระบวนการทำงานของตนเองและร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การรวมพลังทำงานเป็นทีม เป็นพลเมืองที่ดี มีศีลธรรม และอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืน รวมทั้งมีความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ 3.3 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นำไปสู่การมีอาชีพ มีงานทำ และส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้ง 3.5 พัฒนา ส่งเสริมผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิชาชีพ และด้านที่ 4 ด้านประสิทธิภาพ 4.2 นำเทคโนโลยีดิจิทัลและการจัดการฐานข้อมูล มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการเรียนรู้ของผู้เรียน 4.3 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพใช้พื้นที่เป็นฐาน ใช้นวัตกรรมในการขับเคลื่อน บริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน และแสวงหาการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และ 4.5 เพิ่มประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และปรับกระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และชีวิตวิถีปกติต่อไป (Next Normal)

จุดเน้นที่ 6 คือการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ (เชิงรุก) มีการวัดและประเมินผลเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) เพื่อให้เกิดสมรรถนะกับผู้เรียนทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ดีเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนต้องการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสถานการณ์การเรียนรู้ที่ครูผู้สอนเป็นผู้จัดการเรียนรู้หรืออำนวยการ (ยุทธนา ปฐมวราชาติ, 2547) และโรงเรียนยังไม่ได้พัฒนาให้ครูมีความรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้อย่างเน้นเนื้อหาวิชาและการท่องจำแบบเดิม เนื่องจากปรัชญาแนวคิดของครูส่วนใหญ่ยังคงมองเห็นว่า การศึกษาเป็นเรื่องของการป้อน หรือการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งนักเรียน นักศึกษาจะต้องท่องจำเพื่อให้ได้ความรู้เหล่านั้นเข้าไปในหัวของตน ปรัชญาแนวคิดแบบนี้ทำให้นักเรียน นักศึกษาไทยพัฒนาได้อย่างจำกัด ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้สรุปพฤติกรรมการสอนของครูไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อมในสังคม ผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาบางส่วน ยังขาดความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนรู้ ขาดจิตสำนึกและจิตวิญญาณของความเป็นครู การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงความรู้รวบยอดของศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างมีความหมายต่อเนื่อง และสอดคล้องกับชีวิตจริง โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (วิทยา เชียงกุล, 2540)

จากรายงานผลการดำเนินงานการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมวิชาภาษาอังกฤษ เปรียบเทียบปีการศึกษา 2565 กับ 2564 พบว่ามีผลต่างเท่ากับ -10.00 และเมื่อเปรียบเทียบกับสังกัดอื่น พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าทุกสังกัด และผลการทดสอบในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าปีการศึกษา 2564 เท่ากับ -0.97 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2565) การจัดการเรียนรู้เชิงรุกนั้นมีความสำคัญอยู่ที่กระบวนการเรียนรู้เพราะการเรียนรู้ส่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนจะได้ร่วมทำงาน ได้ฝึกกระบวนการคิด เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ส่งเสริมให้เกิดการคิด การที่ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ที่เป็นกลุ่มจะทำให้ผู้เรียนเปิดใจกว้างยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อได้รับรู้แง่มุมมองต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นประสบการณ์เพิ่มเติมที่จะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน (Silberman, 1996)

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จึงเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาคะแนนเฉลี่ยที่ลดลง โปรแกรมนี้ควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของครูในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เช่น การใช้เกม การจำลองสถานการณ์ หรือ การอภิปรายกลุ่ม เพื่อกระตุ้นความสนใจและเพิ่มความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน นอกจากนี้ โปรแกรมควรเน้นการพัฒนาความรู้ด้านภาษาของครูให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับสากล ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากเหตุผลและปัญหาดังกล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยการสร้างและประเมินโปรแกรม เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และส่งผลให้ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีสมรรถนะตามหลักสูตร มีทักษะ มีความคิดริเริ่ม สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อสร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research Design) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดระยะดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษา คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 863 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 267 คน โดยการเทียบจำนวนประชากร ทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan และจากนั้นใช้วิธีการกำหนดตามสัดส่วนแบ่งเป็นครูโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 32 คน ครูโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 150 คน และครูโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 85 คน ผู้วิจัยจึงดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นหน่วยของการสุ่ม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์และแนวทางโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์และแนวทางโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ของสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด ตามกรอบแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมของคำถามในแต่ละข้อ นอกจากนี้ ได้ทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนอกเหนือการศึกษา เพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการวิเคราะห์ค่าความสอดคล้องภายใน (Cronbach's Alpha) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นในระดับ 0.91 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 267 คน ผ่านการประสานงานกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบกลับมาเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ถูกวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแสดงระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ ได้วิเคราะห์ดัชนีความจำเป็น (PNI_{modified}) เพื่อลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในแต่ละด้าน

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินโปรแกรม ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการพัฒนาครู รวมทั้งหมด 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
2. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความครอบคลุมของเนื้อหา จากนั้นนำไปทดลองใช้เครื่องมือในกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายของการศึกษา และคำนวณค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ซึ่งค่าที่ได้ต้องอยู่ในช่วง 0.67-1.00 เพื่อพิจารณาแก้ไขและปรับปรุงให้เหมาะสม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่ม Best Practice เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพแล้ว จากนั้นนำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการประเมิน เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงโปรแกรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดทำโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ครอบคลุมทุกมิติ
2. ข้อมูลจากแบบประเมิน ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นตามข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น และลำดับความต้องการจำเป็น

องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI _{modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
การออกแบบการเรียนรู้	3.40	0.68	4.80	0.42	0.41	1
การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด	3.46	0.65	4.75	0.40	0.37	3
การใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี	3.48	0.70	4.70	0.45	0.35	4
การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	3.42	0.62	4.72	0.38	0.38	2

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับสูงมาก (ค่าเฉลี่ย 4.76) โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ความต้องการจำเป็น ลำดับความสำคัญขององค์ประกอบที่ควรพัฒนา ได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.41) การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด (PNI_{modified} = 0.37) การใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (PNI_{modified} = 0.35) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (PNI_{modified} = 0.38)

2. ผลการสร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีรายละเอียด ดังนี้

1) หลักการโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ออกแบบมาเพื่อพัฒนาความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีการสร้างการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนและสามารถประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปรแกรมนี้จะช่วยพัฒนาครูให้สามารถออกแบบและดำเนินการเรียนการสอนที่มีการคิด วิเคราะห์ และการปฏิบัติจริง โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน

2) เป้าหมายและวัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูผู้สอนภาษาอังกฤษในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนและพัฒนาศักยภาพตนเองในการจัดการเรียนการสอน

3) วัตถุประสงค์

ส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติในการเรียนการสอน

4) โครงสร้างและเนื้อหา

โปรแกรมประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ที่มีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ

หน่วยที่ 1: การออกแบบการเรียนรู้ (40 ชั่วโมง) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ พร้อมกับการออกแบบแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

หน่วยที่ 2: การลงมือปฏิบัติ (30 ชั่วโมง) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหา

หน่วยที่ 3: การใช้สื่อและเทคโนโลยี (20 ชั่วโมง) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้

หน่วยที่ 4: การวัดและประเมินผล (10 ชั่วโมง) โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนการสอน

5) เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้

แบบทดสอบ

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ใบความรู้

แหล่งเรียนรู้

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เข้าอบรมและวิทยากร

6) การประเมินผล

การประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนา

การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.2 ผลการประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรม

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ความเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ความเห็น
1. หลักการ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. เป้าหมายและวัตถุประสงค์	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3. โครงสร้างและเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.1 หน่วยที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.2 หน่วยที่ 2 การจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติผ่านกระบวนการทางความคิด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3 หน่วยที่ 3 การใช้และพัฒนาสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.4 หน่วยที่ 4 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. รูปแบบวิธีการและแนวทางการจัดกิจกรรม	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.1 การพัฒนาตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 การฝึกอบรมและสัมมนา	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
5. เทคนิคและเครื่องมือ	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6. การประเมินผล	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
โดยรวม	4.96	0.09	มากที่สุด	4.94	0.10	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสม มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96 และมีความเป็นไปได้มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดยังคงเป็นด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง อาจเป็นผลมาจากครูส่วนใหญ่ยังขาดความชำนาญในการออกแบบและจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้แบบเชิงรุก โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติและการใช้สื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม ซึ่งต้องใช้ทักษะและความรู้ที่ทันสมัยในการประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Meyers และ Jones (1993) ที่ระบุว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเน้นการกระตุ้นความคิดผ่านกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติและการวัดผลที่สะท้อนความเป็นจริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อัมพิกา ภูเดช (2541) ที่ชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการต้องมีการประเมินผลที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงของผู้เรียน นอกจากนี้ งานวิจัยของ จรรยา ตาสา (2552) ยัง

สนับสนุนว่าการพัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะช่วยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมน อมรวิวัฒน์ (2550) ซึ่งพบว่าการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนการสอน สามารถช่วยพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ครูจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ งานวิจัยของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ยังระบุว่าการประเมินผลที่เหมาะสมจะช่วยให้การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่ระบุว่าจัดการเรียนรู้เชิงรุกจำเป็นต้องพัฒนาด้านการออกแบบและการใช้เทคโนโลยีควบคู่กับการวัดผลที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการสร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้สูงที่สุดในการนำไปใช้ โดยมีองค์ประกอบครบถ้วน 4 ด้าน ได้แก่ การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการลงมือปฏิบัติ การใช้และพัฒนาสื่อวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โปรแกรมได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเหมาะสมที่สุดด้วยค่าเฉลี่ย 4.96 และความเป็นไปได้มากที่สุดด้วยค่าเฉลี่ย 4.94 อาจเป็นผลมาจากการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู พร้อมทั้งการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนที่มีผลงานเป็นเลิศในด้านนี้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Meyers และ Jones (1993) ซึ่งระบุว่าการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกต้องเน้นการปฏิบัติจริงและการประเมินผลที่สะท้อนความเป็นจริงในชั้นเรียน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ จรรยา ตาสา (2552) ที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาโปรแกรมสำหรับครูต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจนและเน้นการพัฒนาศักยภาพครูในทุกมิติ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการเรียนรู้ ผลวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมน อมรวิวัฒน์ (2550) ที่ชี้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกช่วยเพิ่มทักษะการคิดและความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ของผู้เรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) ที่พบว่าการพัฒนาครูด้วยโปรแกรมที่เหมาะสมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการสอนและการเรียนรู้ได้ในทิศทางเดียวกัน งานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ยังเน้นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีและการประเมินผลที่ตรงตามสภาพจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยแนะนำให้โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 นำโปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปใช้พัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในเรื่องการออกแบบการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยี และการวัดผลการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาภาษาอังกฤษในโรงเรียน

1.2 ควรมีการจัดอบรมและสนับสนุนครูผู้สอนภาษาอังกฤษในการใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนและช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย อีกทั้งยังช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนในรูปแบบที่ทันสมัย

1.3 ควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาโปรแกรมการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และสามารถปรับปรุงได้ตามความต้องการของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและประเมินผลกระทบระยะยาวจากการใช้โปรแกรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในระยะเวลา 6 เดือนหรือ 1 ปี เพื่อดูว่าโปรแกรมนี้อาจช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และส่งผลต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของครูในระยะยาวได้หรือไม่

2.2 ควรมีการทดลองนำโปรแกรมไปใช้ในโรงเรียนที่มีลักษณะและบริบทที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล หรือโรงเรียนในเมือง เพื่อศึกษาความเหมาะสมและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งในแง่ของครูผู้สอนและผู้เรียน

2.3 ควรมีการพัฒนาแบบการประเมินผลที่ครอบคลุมทุกมิติของการเรียนรู้ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติของผู้เรียน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายและมีความแม่นยำ เพื่อให้สามารถวัดผลได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา ดาสา. (2552). 15 เทคนิคในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก. นิตยสาร สสวท.: 36(163): 72-76.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารวิชาการ วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ยุทนา ปฐมวรชาติ. (2547). หลักการและทฤษฎีทางจิตวิทยาการศึกษา : มโนทัศน์ที่ครูผู้สอนควรทบทวน. วารสารวิชาการ. 7(1), 28.
- วัฒนาพร กระจับทุกซ์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วิทยากร เชียงกุล. (2540). การศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: มิ่งมิตร.
- ศักดา ไชยกิจบุญ. (2548). สอนอย่างไรให้ Active Learning นวัตกรรมการเรียนรู้. การสอน. 2(2): 12-15.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการนิเทศและพัฒนากิจการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก. กรุงเทพฯ: หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (เชิงรุก) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้. กรุงเทพฯ: หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สุน อมรวิวัฒน์. (2550). รายงานผลการดำเนินงานโครงการนำร่องระดับชาติ เรื่องการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนนำร่อง : รูปแบบที่คัดสรร. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อัมพิกา ภูเดช. (2541). การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (Active Learning). วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน, 7(72), 57-58.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.
- Meyers, C.; & Jones, T. B. (1993). Promoting Active Learning: Strategies for the College Classroom. San Francisco: Jossey-Bass.
- Silberman, Melvin L. (1996). Active Learning: 101 Strategies to Teach Any Subject. Boston : Allyn and Bacon.